

Sag T-369/03

Arizona Chemical BV m.fl. mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber

»Direktiv 67/548/EØF — afvisning af afklassificering af colophonium som et farligt stof — annullationssøgsmål — retsakt, der ikke kan anfægtes — erstatningssøgsmål — forældelse — ulovlighedsindsigelse — afvisning«

Rettens kendelse (Tredje Afdeling) af 14. december 2005 . . . . . II - 5845

Sammendrag af kendelse

1. *Annullationssøgsmål — retsakter, der kan være genstand for søgsmål — begreb — retsakter, der fremkalder bindende retsvirkninger — procedure for tilpasning af direktivet om klassificering af farlige stoffer til den tekniske udvikling — Kommissionens skrivelse, der forkaster visse producenters begæring om, at et stof afklassificeres — ikke omfattet (Art. 230 EF; Rådets direktiv 67/548, art. 29)*

2. *Annulationsøgsmål — fysiske eller juridiske personer — retsakter, der berører dem umiddelbart og individuelt — direktiv om klassificering, emballering og etikettering af farlige stoffer — direktivet tillægger ikke de berørte erhvervsdrivende proceduremæssige garantier — nævnte erhvervsdrivendes søgsmål til prøvelse af en retsakt indgår i proceduren med henblik på ændring af direktivet — afvisning*
(Art. 230, stk. 4, EF; Rådets direktiv 67/548, art. 14 og bilag VI, punkt 1.7.2, stk. 3, punkt 4.1.3, 4.1.4 og 4.1.5)
3. *Annulationsøgsmål — fysiske eller juridiske personer — retsakter, der berører dem umiddelbart og individuelt — generel retsakt — forpligtelse til at udvise omhu — forpligtelsen tillægger ikke de erhvervsdrivende, som har deltaget i tilpasningsproceduren, nogen søgsmålsret*
(Art. 230, stk. 4, EF)
4. *Erstatningsøgsmål — forældelsesfrist — begyndelsestidspunkt — ansvar som følge af en generel retsakt — tidspunktet for indtrædelsen af retsaktens skadegørende virkninger*
(Domstolens statut, art. 46)
5. *Erstatningsøgsmål — forældelsesfrist — begyndelsestidspunkt — vedvarende skade — tidspunkt, der skal tages i betragtning*
(Domstolens statut, art. 46)
6. *Retspleje — stævning — formforskrifter — fastlæggelse af søgsmålets genstand — kort fremstilling af søgsmålsgrundene — stævning med påstand om erstatning for skade forvoldt af en fællesskabsinstitution — manglende overholdelse af nævnte krav — ufravigelig afvisningsgrund*
[Rettens procesreglement, art. 44, stk. 1, litra c)]

1. Et annulationsøgsmål anlagt af producenter af et stof, der er opført som sensibiliserende stof i bilag I til direktiv 67/548 om tilnærmelse af lovgivning om klassificering, emballering og etikettering af farlige stoffer, til prøvelse af det afslag, som Kommissionen har meddelt dem, på at forelægge forskriftsudvalget et forslag til ændring af nævnte direktiv inden for rammerne af den 29. tilpasning af direktivet til den tekniske udvikling med henblik på afklassificering af dette

stof, kan ikke antages til realitetsbehandling.

Det er ikke tilstrækkeligt, at en skrivelse er blevet fremsendt af en fællesskabsinstitution til en adressat som svar på en anmodning fra denne, for at skrivelserne kan anses for en beslutning som

omhandlet i artikel 230 EF, idet kun foranstaltninger, der fremkalder bindende retsvirkninger, som kan berøre sagsøgerens interesser på grund af en væsentlig ændring af hans retsstilling, kan gøres til genstand for annullations-søgsmål i henhold til artikel 230 EF.

eller afklassificering af stoffer, og er heller ikke i sig selv tilstrækkeligt til at give adressaten søgsmålsinteresse.

Den anfægtede retsakt indgår herved i den indledende undersøgelsesprocedure vedrørende de pågældende stoffers iboende egenskaber, som langt fra vedrører de pågældende erhvervsdrivendes individuelle interesser eller forbereder en afgørelse, der er rettet til dem individuelt, idet den indledende undersøgelsesprocedure kun er den forudgående fase for forberedelsen af en generel retsakt, nemlig et forslag om ændring af et direktiv, således som det er bestemt i artikel 29 i direktiv 67/548. Det er desuden i strid med de ovenfor anførte principper, at borgerne gives mulighed for at omdanne den procedure, der fører til vedtagelsen af en generel foranstaltning om ændring af direktiv 67/548, til en individuel procedure, hvorved der rettes en skriftlig begæring til Kommissionen, der er forpligtet til at besvare denne begæring i henhold til den generelle regel om god forvaltningsskik i artikel 21, stk. 3, EF. Et sådant svar kan, selv om det er endeligt, ikke ændre den retlige art af den procedure, som fører til klassificering

Navnlig er en fællesskabsinstitutions afslag på at tilbagekalde eller ændre en retsakt kun i sig selv en retsakt, hvis lovlighed kan prøves i henhold til artikel 230 EF, når den retsakt, som fællesskabsinstitutionen afslår at tilbagekalde eller ændre, selv kunne have været anfægtet i henhold til denne bestemmelse. Det forslag om ændring af nævnte direktiv, som sagsøgerne har fremsat begæring om, udgør heller ikke en retsakt, hvis lovlighed kan prøves i henhold til artikel 230 EF, som følge af dets rent foreløbige og forberedende karakter, idet retsakter eller beslutninger, hvis tilblivelse omfatter flere stadier, principielt kun kan være genstand for et annullationssøgsmål, hvis det drejer sig om foranstaltninger, som definitivt fastlægger institutionens standpunkt som afslutning på denne procedure, modsat foreløbige foranstaltninger, der har til formål at forberede den endelige beslutning.

(jf. præmis 56, 60, 63, 64, 66)

2. Den omstændighed, at en person på den ene eller anden måde deltager i den proces, som fører til vedtagelsen af en retsakt udstedt af Fællesskabet, indivi-

dualiserer kun denne person i forhold til den pågældende retsakt — hvilket nødvendigvis indebærer, at denne retsakt har bindende retsvirkninger i forhold til ham — såfremt de pågældende fællesskabsbestemmelser tilsikrer vedkommende visse processuelle garantier. Hvad navnlig angår generelle retsakter, med hensyn til hvilke hverken proceduren for udarbejdelse eller de generelle retsakter selv i princippet kræver deltagelse i medfør af fællesskabsrettens almindelige retsgrundsætninger, såsom retten til at blive hørt, de berørte personers deltagelse, medmindre denne deltagelse i proceduren er udtrykkeligt foreskrevet, idet det, når processuelle rettigheder ikke er udtrykkeligt garanteret, ville være i strid med ordlyden af og ånden bag artikel 230 EF, såfremt enhver borger, der har deltaget i forberedelsen af en lovgivningsmæssig akt, efterfølgende kan anlægge sag til prøvelse heraf.

besiddelse af nye oplysninger, at fremsætte et forslag til en medlemsstats kompetente myndigheder og punkt 4.1.3, 4.1.4 og 4.1.5 i nævnte bilag samt samme direktivs artikel 14 om forpligtelse til at give meddelelse til disse erhvervsdrivende ikke nogen processuel garanti på fællesskabsplan til fordel for de berørte erhvervsdrivende. De nævnte bestemmelser kan derfor ikke indebære, at et søgsmål, som er iværksat af disse erhvervsdrivende til prøvelse af Kommissionens afslag på inden for rammerne af tilpasningsproceduren at forelægge et ændringsforslag for forskriftsudvalget, kan antages til realitetsbehandling.

(jf. præmis 72-74, 76-78 og 80)

Direktiv 67/548 om tilnærmelse af lovgivning om klassificering, emballering og etikettering af farlige stoffer indeholder ikke nogen bestemmelse, der tilsigter at tillægge berørte erhvervsdrivende, såsom virksomheder, der fremstiller og sælger colophonium og følgeprodukter, kompetence til at deltage i proceduren med henblik på tilpasning af direktivet til den tekniske udvikling, og pålægger heller ikke Kommissionen at følge en procedure, hvorunder de erhvervsdrivende nyder processuelle garantier, inden den fremlægger et tilpasningsforslag. Navnlig udgør punkt 1.7.2, stk. 3, i bilag VI til dette direktiv om de berørte erhvervsdrivendes mulighed for, når de er i

3. I forbindelse med en procedure, som fører til vedtagelsen af generelle retsakter, udgør institutionernes forpligtelse til at vise omhu i det væsentlige en objektiv processuel garanti, der følger af fællesskabsinstitutionernes absolutte og ubetingede forpligtelse til at udarbejde en generel retsakt og ikke af udøvelsen af nogen som helst individuel ret. Det følger heraf, at en sådan forpligtelse, der har en anden rækkevidde end for-

pligtelsen inden for rammerne af administrative procedurer, som er bestemt til vedtagelse af individuelle retsakter, ikke direkte tillægger erhvervsdrivende, som deltager i tilpasningsproceduren, rettigheder, og ikke giver dem adgang til Fællesskabets retsinstanser.

ikke begynde at løbe, førend retsaktens skadevoldende følger har vist sig, og følgelig ikke førend det tidspunkt, hvor der er vished for, at vedkommende har lidt et tab.

(jf. præmis 106 og 107)

(jf. præmis 86-88)

4. Den forældelsesfrist på fem år, som er fastsat i artikel 46 i Domstolens statut for søgsmål mod Fællesskabet, der støttes på ansvar uden for kontraktforhold, kan ikke begynde at løbe, før alle betingelser for erstatningspligtens indtræden er opfyldt. Betingelserne er, at Fællesskabets institutioner har handlet retsstridigt, at der er lidt et tab, og at der er årsagsforbindelse mellem institutionernes adfærd og tabet. Betingelsen om, at der skal være vished for, at der er lidt et tab, er opfyldt, såfremt tabet er umiddelbart forestående og kan påregnes med tilstrækkelig sikkerhed, også selv om det endnu ikke kan opgøres nøjagtigt.

5. I tilfælde af et vedvarende tab finder forældelsesfristen på fem år i henhold til artikel 46 i Domstolens statut anvendelse på den periode, der ligger mere end fem år forud for tidspunktet for afbrydelsen af forældelsen, uden at påvirke de rettigheder, der er stiftet under senere perioder. Artikel 46 bestemmer, at forældelsen afbrydes enten ved indgivelse af stævning til Domstolen, eller ved at den skadelidte forud gør sit krav gældende over for vedkommende institution.

(jf. præmis 116)

Når der er tale om et tilfælde, hvor Fællesskabets ansvar har sin oprindelse i en generel retsakt, kan forældelsesfristen

6. I henhold til artikel 44, stk. 1, litra c), i Rettens procesreglement vedrørende stævningens indhold, og hvis manglende overholdelse udgør en ufravigelig afvisningsgrund, skal stævningen indeholde en angivelse af søgsmålets genstand og en kort fremstilling af søgsmålsgrun-

dene. Disse angivelser skal være tilstrækkeligt klare og præcise til, at sagsøgte kan tilrettelægge sit forsvar, og Retten i givet fald på det således foreliggende grundlag kan tage stilling til sagen. Hvad nærmere bestemt angår en stævning, hvori der nedlægges påstand om betaling af erstatning for skade forvoldt af en fællesskabsinstitution, skal en sådan stævning indeholde de elementer, der gør det muligt at identificere den

adfærd, som sagsøgeren bebrejder institutionen, grundene til, at han antager, at der består en årsagsforbindelse mellem adfærden og det tab, han hævder at have lidt, samt karakteren og størrelsen af dette tab.

(jf. præmis 119 og 120)